

جان آزیرن
هدا گابلر

ترجمه
موشنگ حسامی

اصفهان / ۱۳۹۳

سرشناسه	: آزرین، جان، ۱۹۲۹ - Osborn, John
عنوان و نام پدیدآور	: هدا گابلر / جان آزرین: ترجمه هوشنگ حسامی
مشخصات نشر	: اصفهان: فردا، اردیبهشت ۱۳۸۱.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۴ ص.
فروست	: تئاتر فردا.
شابک	: ادبیات نمایشی جهان / نمایش نامه: ۲۴ / تئاتر فردا ۴۳ 978-964-6328-68-7
وضعیت فهرست نویسی: فیها	
یادداشت	: عنوان اصلی: Heda Gabler.
موضوع	: نمایشنامه انگلیسی، قرن بیستم - الف) هوشنگ حسامی، مترجم. (ب) عنوان.
رده بندی کنگره	: PQ ۵۶۲ / ۵ م / ۵:
رده بندی دیویی	: ۸۲۹/۸۲۲۶:
	: ۱۳۹۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۲۵۹ - ۷۰ م

نشر فردا

اصفهان: خیابان آمادگاه، مجتمع چهارباغ
۰۳۱۱-۲۲۳۰۰۷

هدا گاه جان آذرن
ترجمه شنگ حساسی

صفحه آرا یاسمن جابرا
طرح جلد علیرضا مشتاقی
لیتوگرافی سروش
چاپ پارسا
صحافی بهار
چاپ اول ۱۳۹۳
شمارگان ۱۱۰۰

حق چاپ برای نشر فردا محفوظ است.
اجرای این نمایش بدون اجازه مترجم و ناشر ممنوع است.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۳۲۸-۶۸-۷ ISBN: 978-964-6328-68-7

Email: nashrefarda1361@gmail.com

مقدمه‌ای کوتاه از مترجم

با آنکه افزودن چیزی بر مقدمه‌ی نویسنده با اخلاق حرفه‌ای من راست نمی‌آید، به‌ظاهر باید مجامعتی درباره‌ی این دست اقتباس‌های نمایشی توضیح بدهم. بعضی‌ها که «از دی» «هدا گابلر» اثر «هنریک ایبسن» نمایشنامه‌نویس پرآوازه‌ی نروژ را که در سال نوشته شده است، خوانده‌اند در برخورد با اقتباس «جان مرن» «نمایشنامه‌نویس صاحب‌نام انگلیسی، از هدا گابلر، به‌احتمالی اند که خواننده‌ی مسند» چه فرقی وجود دارد میان اثر اصلی و اقتباسی که از آن گرفته شده است؟ هدف اصلی نمایشنامه‌نویسان طراز اول امروز که وقت و انرژی خود را صرف اقتباس از نمایشنامه‌های شناخته‌شده و کلاسیک می‌کنند، در واقع، «امروزی کردن» این نوع آثار است. آنها بی‌آن‌که موضوع اصلی یا سیر تحولی وقایع و یا تعداد شخصیت‌ها را تغییر دهند،

گفت وگوها را موجزتر، صیقل یافته تر و امروزی می کنند و در ساخت و پرداخت شخصیت ها به گونه ای عمل می کنند تا برای مخاطبان امروز غنی تر، جذاب تر، پذیرفتنی تر، نمایشی تر و ملموس تر باشند.

نگاهی کوتاه و کم و بیش تحلیلی به کار «ایسن» بیندازیم: هدا گابلر زنی «ناامید» است که فقط می تواند دیگران را خراب و نابود کند. یکی از سرگرمی هایش تمرین با دو تپانچه ای است که پدر او به او بخشیده است. او، نه از سر شوق به آن نیاز به مصونیت، با مردی بردبار ازدواج می کند. وقتی او می خواهد از تأیید وضع خود سرباز می زند.

او، با او، می تواند نفوذ و تسلط خود را بر، «آیلوت لادبر» محقق جوان و بسیار متمدن که خود پیش تر او را به سمت اعتیاد به الکل و انهدام هدایت کرده است، دوباره به دست آورد. هدا چون نمی تواند رضایت خاطری در زندگی خود پیدا کند، می کوشد با توطئه ای زمینه ی خودکشی باشکوه لادبرگ را فراهم کند. نقشه اش با موفقیت روبه رو می شود و لادبرگ به تپانچه های هدا گابلر اقدام به خودکشی می کند، اما هدا در این جد ک خودکشی او باشکوه نبوده است؛ لادبرگ گلوله را در شکم خود فرو کرده است، و به طور تصادفی یک قاضی سرسخت تپانچه را پیدا می کند و تهدید می کند که نام صاحب اصلی آن را فاش می کند مگر آن که هدا تن به رابطه ای نامشروع با او بدهد. هدا سرخورده، ترسیده از رسوایی و به همان اندازه ترسیده از یک رابطه ی نامشروع، با استفاده از تپانچه ی دیگر به زندگی خود پایان می دهد.

شخصیت هدا گابلر در اثر ایبسن فقط در حد زنی «ناامید» تصویر شده است، حال آن که در اقتباس آز برن - هدا، به صورت زنی که «قربانی زاده شده است» تصویر می شود و زنی که به هزینه ی دیگران خود را سرگرم می کند. افزون بر این برخلاف اثر ایبسن، دیگر شخصیت ها غنی تر می شوند تا تمایل و گرایش هدا گابلر به انهدام دیگران نمایان تر شود. در اثر ایبسن ما نمی دانیم چرا هدا گابلر از تأیید بارداری خود طعنه می رود. در اقتباس جان از برن خیلی ساده آشکار می شود که او از بارداری متنفر است - حالا چه از شوهرش باردار شده باشد و چه از لاوربرگ که روی دوستش داشته است. هدا، در اینجا، هوشمندتر از آن است که بداند فرزندى چون خود «قربانی» به دنیا می آورد و بیزاری اش حاصل این قبولی بر ذات و ضمیر خویش است.

در اقتباس آز برن، هدا با سادت حسن مالکیت شدید، تحقیر دیگران، خودآزاری و دیگرآزاری بر درماندگی و ناامیدی و سردمزاجی خود سرپوش می گذارد و نمونه ای از یک زن سرکوب شده امروزی می شود و یک «رافا متناظر».

در اینجا، وقتی هدا گلوله ای را در شفت خود خال می کند - کاری که از لاوربرگ انتظار داشته است - در واقع به بقای خود در عظمت و شکوهی که در زندگی به آن دست نیافته است، در مرگ و با مرگ دست می یابد. «هدا گابلر» ایبسن از ترس «روزی» خودکشی می کند نه برای «بقا» در مرگی باشکوه. و از همین جاست که آز برن، برخورد و رفتار با مضمون ایبسن را امروزی می کند.